Novi prijevod Biblije nema službeno odobrenje

dijalog.hr/vjera-i-duhovnost/novi-prijevod-biblije-nema-sluzbeno-odobrenje/85746

Petar Marija Radelj April 14, 2026

Matej 1, 23 kaže: „Evo, Djevica će zatrudnjeti“ navodeći proroštvo iz Izaije 7, 14. Ali ono se u toj Bibliji prevodi kao: „Gle, djevojka je začela“! …

Odakle sada djevojka? Djevica imaju svi dosadašnji hrvatski prijevodi…

Jer, što je to čudesno, neobično ili proročko u tvrdnji da je djevojka začela? Uzvik Gle upućuje na očekivanje neobičnoga, ali u drugom dijelu rečenice neobičnoga nema. Nije li čista banalnost reći „djevojka je začela“? Zar se to ne događa svaki dan? Konačan rezultat takva prijevoda jest kidanje povezanosti Staroga i Novoga Zavjeta. Što je katoličko u tom prijevodu?

Pristrano izvješćivanje o novom prijevodu Biblije

Glavna urednica tportala Dijana Suton obavijestila me 13. travnja 2026. da odbija objaviti donji ispravak i odgovor koji sam joj bio dostavio 12. travnja 2026. Stoga ga objavljujem ovdje.

Kao razlog za odbijanje glavna urednica tportala navodi da njegov „sadržaj izlazi iz okvira instituta ispravka“. Nije navela zašto odbija objaviti odgovor na objavljenu informaciju. Pravo na ispravak objavljene informacije uređuju članci 40.–55. *Zakona o medijima*, a pravo na odgovor na objavljenu informaciju članci 56.–58. *Zakona o medijima*.

U odbijenici se ističe i: „odbacujemo tvrdnju da je riječ o plaćenom članku“. Iako to nisam bio ni ustvrdio. Nego: „Na objavljeni razgovor može se gledati kao na **prikriveno oglašavanje**, jer intervjuirani sugovornik ima neskriveni financijski interes u prodaji izdanja Biblije kojoj je ekskluzivni distributer, pa njemu pogoduje izbjegavanje pitanja o ozbiljnim nedostatcima toga djela. Nasuprot tomu, dužnost je tportala iznijeti točnu i cjelovitu informaciju na temelju koje čitatelji mogu odlučiti hoće li kupiti spomenuti proizvod ili ne. Upravo takvu odluku čitateljima će omogućiti ovdje priloženi ispravci, objašnjenja i nadopune.“

Ispravak i odgovor koji je tportal odbio objaviti

Tijesno surađuju s Crkvom i rasturaju: ‘Nova Biblija traži se preko veze’ (2) – Ispravak i odgovor

U razgovoru Damira Petranovića s Petrom Baltom, suvlasnikom i glavnim urednikom Verbuma, glavna je tema bila uspješnost prijevoda *Biblije* Hrvatskoga biblijskoga društva. Raduje činjenica da u Hrvatskoj postoji veliko zanimanje za Sveto Pismo. S obzirom da je nakladnik najavio skoro novo izdanje, čitateljima treba ukazati na nekoliko važnih činjenica, koje su ili izostavljene, ili nepotpuno objašnjene, ili netočno navedene u uvodu toga članka koji je objavljen 6. travnja 2026. na tportalu.hr, 8. travnja 2026. na portalu narod.hr, 10. travnja 2026. na portalu novizivot.net i na blogu župe Goranci.

Službena odobrenja

Novinar tvrdi kako *Biblija* Hrvatskoga biblijskoga društva i partnera ima „službena odobrenja Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije BiH“. No, činjenica je da nema ni jedno službeno odobrenje, ni jedne od tih biskupskih konferencija. U samoj *Bibliji* nema riječi *imprimatur* ni „odobrenje“ biskupske konferencije (koje je trebalo pribaviti prema kanonu 825. *Zakonika kanonskoga prava*).

Kao što je istaknuto u javnom prostoru, Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine nije dobila molbu da izda odobrenje na taj prijevod, niti je o njem izdala kakav akt. Ni Hrvatska biskupska konferencija toj *Bibliji* nije dala odobrenje. Zabunu može stvoriti činjenica da joj je ona izdala „suglasnost“, a nije jasno što bi to značilo u kanonskom smislu.

S druge strane apostolski nuncij nadbiskup Martin Vidović bio je jasan: „novi hrvatski prijevod ne smije se rabiti ni u bogoslužju ni u navještaju riječi Božje, odnosno u propovijedanju i vjerskoj pouci. Ne može se ni širiti u crkvama ili prodavati u katoličkim knjižarama. Pretpostavlja se i očekuje da ih Kristovi vjernici kao takve uopće ne koriste."

Njegov se sud temelji na brojnim uočenim nedostatcima, o čemu će biti riječi u nastavku. Ali prije toga, imajući u vidu najavljeno novo izdanje, treba pitati: Jesu li izdavači u međuvremenu dobili kanonski propisano odobrenje? Nadalje: Ostaje li u drugom izdanju *suglasnost* dana prvom izdanju, i *nakon* što je u međuvremenu ukazano na brojne nedostatke (vidi dolje), tj. *unatoč* uočenim pogrješkama u prvom izdanju?

Upitni predlošci

U članku se ističe da su svetopisamske knjige prevođene „izravno s izvornog jezika – hebrejskog, aramejskog i grčkog". No, sam prijevod ostavlja mnoge nedoumice o tome po čem se doista prevodilo. Kako vjerovati da je prevođeno s izvornih jezika, kad nalazimo doslovne prijevode s modernih jezika? I jedan od prevoditelja te *Biblije*, profesor Dubravko Turalija upozorio je kako „su se neki od prevoditelja obilato služili 'modernim' tuđim prijevodima".

Više prevoditeljskih rješenja *Očenaša* pokazuju da on nije prevođen s izvornoga jezika, nego sa suvremenih europskih prijevoda. „Naš Oče" (*Matej* 6, 9) prije je prijevod s engleskoga *Our Father*, ili s francuskoga *Notre Père*, ili s njemačkoga *Unser Vater* (*Einheitsübersetzung*), nego s grčkoga *Páter hēmō̃n* (Oče naš), a takav poredak riječi, imenica pa tek onda posvojno-pridjevska zamjenica, imaju hebrejski, latinski, svi slavenski jezici, talijanski, kastilski i portugalski.

Nastavak prvoga zaziva *Očenaša*, „na nebu" pokazuje da je riječ o prijevodu s engleskoga *in heaven* ili s njemačkoga *im Himmel*. Dakle, ne radi se o prijevodu s grčkoga *en toĩs ūranoĩs* (na nebesima) ili hebrejskoga *šamajim*.

Zaziv „Neka se na zemlji događa ono što je po tvojoj volji, baš kao što je na nebu" (*Matej* 6, 10) preveden je prema engleskim prijevodima. Ni ovdje nije korišten grčki izvornik.

Zaziv „I ne prepuštaj nas napasti" (*Matej* 10, 13) nije prijevod grčkoga izvornika. Radi se o prijevodu talijanske parafraze, onoga što i kako Isus nije rekao.

Katolički prijevod?

U uvodu članka ističe se da je jedan „od najvećih izdavačkih pothvata u Hrvatskoj“ *Biblija* „u novom hrvatskom katoličkom prijevodu“. No, da bi prijevod Svetoga Pisma bio „katolički“, on sadržajno mora biti u skladu s katoličkom vjerom i ćudoređem. Razmotrimo na dva primjera je li doista tako.

Matej 1, 23 kaže: „Evo, Djevica će zatrudnjeti“ navodeći proroštvo iz *Izaije* 7, 14. Ali ono se u toj *Bibliji* prevodi kao: „Gle, djevojka je začela“! Prvo, još su starozavjetni Židovi hebrejsku riječ *alma* na grčki u Septuaginti jednoznačno preveli kao *parthénos*, djevica. Odakle sada djevojka? *Djevica* imaju svi dosadašnji hrvatski prijevodi. Drugo, čemu služi perfekt (*je začela*) u toj rečenici?

Perfekt očito uništava mogućnost razumijevanja teksta kao proroštva. Jer, što je to čudesno, neobično ili proročko u tvrdnji da je djevojka začela? Uzvik *Gle* upućuje na očekivanje neobičnoga, ali u drugom dijelu rečenice neobičnoga nema. Nije li čista banalnost reći „djevojka je začela“? Zar se to ne događa svaki dan? Konačan rezultat takva prijevoda jest kidanje povezanosti Staroga i Novoga Zavjeta. Što je katoličko u tom prijevodu?

Drugi je primjer *Matej* 1, 25 koji u rečenoj Bibliji glasi: „Nije imao odnose s njom [Marijom] dok nije rodila sina“. Takav prijevod ostavlja otvorenom mogućnost da je Josip imao bračne odnose s Gospom nakon što je ona rodila Isusa; zapravo, navodi čitatelja da izvede taj zaključak. Ali takav prijevod nema uporište u grčkom izvorniku, jer u njemu nema podloge za riječi „imao odnose s“. Takav prijevod proturječi istini katoličke vjere, da je Blažena Djevica Marija bila i ostala djevica. Kako onda smatrati ovaj prijevod katoličkim?

„Hrvatski standardni prijevod“

Biblija o kojoj je riječ ima te tri riječi u podnaslovu. Jesu li one namjera ili želja nakladnika da to djelo postane standard? Da postane mjerilo po kojem će se mjeriti svi drugi prijevodi Biblije? Ili marketinška osobitost proizvoda, vlastito ime? Ili to samo znači prijevod na standardni hrvatski jezik? Iz razgovora se u tom smislu doznaje da je prijevod „oblikovan u duhu današnjeg hrvatskog standardnog jezika.“

U istom odgovoru gospodin Balta kaže: „izbjegavanje aorista i imperfekta ima za cilj da tekst bude što jasniji i bliži današnjem čitatelju. Ti se oblici, bez obzira na to koliko ih volimo, danas jednostavno više ne koriste u svakodnevnom jeziku i mnogima zvuče arhaično, pa mogu otežati razumijevanje.“

Kako je moguće da je prijevod doista „oblikovan u duhu današnjeg hrvatskog standardnog jezika“ – a standardni hrvatski uključuje aorist i imperfekt – kada taj isti prijevod sustavno isključuje aorist i imperfekt? Očito je da standardni jezik i svakidašnji jezik ne znače isto; potonji je osiromašena inačica prvoga.

Na razini doslovna razumijevanja teksta moguće je čitateljima ponuditi Bibliju bez aorista i imperfekta, ako im oni otežavaju razumijevanje (iako o tome nema empirijskih dokaza). Ali pri tom nije dopušteno mijenjati smisao izvornika, osobito kad pojednostavljeni prijevod niječe vjerske istine. K tomu takva Biblija nije „studijska“, niti nudi dublje ovladavanje i ne može pridonositi zaključnomu razumijevanju (čitanju između redaka), ni vrjednujućemu, ni primijenjenu shvaćanju Svetoga Pisma. Dakle, takav prijevod Biblije ne može biti „potpuno razumljiv“, nego samo površinski, na prvi pogled.

Glagolska vremena jesu važna

Kako sukladnim s katoličkom vjerom smatrati tvrdnju te *Biblije* u *Ivana* 16, 15: „Zato sam vam i rekao da će Duh uzimati ono što sam mu dao i vama navješćivati“? Proistječe da Duh Sveti izlazi samo od Sina, da je Sin jedino počelo Duha Svetoga. Tom je rečenicom grubo prepravljen prijevod sveučilišnoga profesora Ivana Dugandžića koji je tu rečenicu bio preveo kao: „Zato sam vam i rekao, da će od mojeg uzimati i vama navješćivati.“ Razlika je između: „od mojeg će uzimati“ (futur) i „Duh [će] uzimati ono što sam mu dao“ (kao da mu je Sin dao u vremenu, famozni perfekt te *Biblije*).

Istina je katoličke vjere da Duh Sveti vječno izlazi od Oca i Sina, ali ne kao primatelj nečega dana ili primljena u vremenu, nego kao Onaj koji ima istu božansku bît, sve prima po vječnom odnosu, ne po naknadnu „davanju“ ili „primanju“. Zato katolički govor strogo izbjegava jezik koji bi sugerirao podređenost Duha Sinu, vremensko „darivanje“ ili „primanje“ božanskih svojstava.

Tvrdnja kako „će Duh uzimati [futur] ono što sam mu dao [perfekt]“ sugerira da Sin ima nešto samostalno, pa to naknadno, u vremenu, daje Duhu, a Duh potom to navješćuje ljudima. Takav prijevod nije u skladu s katoličkim učenjem, jer u Bogu nema „prije“ i „poslije“, nema prenošenja sadržaja kao među stvorenjima, nego zajednička božanska spoznaja i volja. Zato su ustaljeni, odobreni i liturgijski prijevodi precizni: „od mojega uzima“, „što je moje, to je Očevo“ „navješćivat će vam ono što od mene prima“ (bez poimanja vremenskoga davanja). Takav prijevod čuva istobitnost Božanskih Osoba, izražava dogmu *Filioque*, izbjegava podređenost ili subordinacionizam.

Odjeci u javnosti

Slažem se da je dobro imati ponudu različitih prijevoda Biblije, jer to čitateljima omogućava izbor. Brzina kojom je prvo izdanje iscrpljeno lani prije Božića potvrđuje veliku potražnju za Svetim Pismom. Svjestan sam i javno iznesenih pozitivnih osvrta na taj prijevod Biblije, koji uglavnom dolaze od protestanata, kao što su Neven Klačmer, Matija Kovačević, Dalibor Kraljik i Dragutin Matak.

Međutim, ne smije se prešutjeti velik broj kritičkih osvrta stručnjaka iz raznih područja. Među njima su jezikoslovci i književnici: Vladimir Lončarević (1, 2), Rudolf Ćurković (1, 2), Marito Mihovil Letica (1, 2, 3), Siniša Vuković (1, 2, 3) i Mate Kovačević; biskupi Martin Vidović, Ivan Šaško i Jasmin Milić; teolozi Snježana Majdandžić-Gladić, Damir Šehić, Anton Šuljić, Dubravko Turalija, Tomislav Pervan i Marinela Blažutić; filozof Branko Malić i pravnik Dario Čehić. Uz gore navedene, na dodatne nedostatke ukazano je cijelom knjigom.

Vjerujem da će čitateljima tportala ovi podatci biti od koristi. Nadati se da će nakladnici ukloniti nedostatke na koje su prosudbe opravdano ukazale, te da će novo izdanje te Biblije po sadržaju doista biti katoličko, makar s prijevodom na osiromašeni hrvatski jezik.

Više o ovoj temi:

Biskup Ivan Šaško razotkrio podvale s novim prijevodom Biblije